



สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง

บทวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์":

หนึ่งในการพัฒนาสินค้าเกษตร และฟื้นฟูชนบทจีน

ในชนบทจีน การปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมกำลังเกิดขึ้นอย่างเงียบ ๆ หัวใจสำคัญของการปฏิบัติครั้งนี้ เป็นแนวคิดการพัฒนาที่เรียกว่า หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ส่งเสริมการพัฒนาความหลากหลายของเศรษฐกิจชนบท พร้อมช่วยฟื้นฟูชนบท

1. ความเป็นมาของ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ แนวคิด"

มีต้นกำเนิดครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรืออุตสาหกรรมอย่างน้อยหนึ่งชนิดของหมู่บ้านที่สามารถแข่งขันได้ในตลาด จึงเริ่มจากการค้นหาและใช้ทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โมเดลนี้ประสบความสำเร็จอย่างมากในญี่ปุ่นและต่อมาได้รับการส่งเสริมไปทั่วโลก ในประเทศจีน แนวคิดนี้ได้ต่อยอดด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพพื้นที่ เน้นลักษณะเฉพาะและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ ผ่านความเชี่ยวชาญและการผลิตขนาดใหญ่ เพื่อขับเคลื่อนรายได้ของเกษตรกร และการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบท

2. นโยบายและการสนับสนุนจากรัฐบาล

จีนให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" โดยในปี 2563 กระทรวงเกษตรและชนบทจีนได้ออกแผนพัฒนาอุตสาหกรรมหมู่บ้านแห่งชาติ (พ.ศ.2563 - 2568) โดยระบุให้ภายในปี 2568 ต้องมีการจัดตั้งศูนย์สาธิต "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ที่มีธุรกิจที่โดดเด่น แปรนด์ที่มีชื่อเสียง ชนบทมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และเกษตรกรที่มีรายรับสูง

นโยบายนี้เป็นยุทธศาสตร์แห่งชาติในการฟื้นฟูหมู่บ้าน และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศจีน รัฐบาลทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลางไปจนถึงท้องถิ่นได้ออกนโยบายที่ให้การสนับสนุน อาทิ การสนับสนุนทางการเงินในการก่อสร้างและการพัฒนา, การสนับสนุนทางเทคนิคในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน, การพัฒนาบุคลากร ด้วยการฝึกอบรมเกษตรกรพัฒนาคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและความสามารถในการจัดการธุรกิจของเกษตรกร

- ตัวอย่างการสนับสนุนของมณฑลฝูเจี้ยน

นโยบายระดับมณฑล ของมณฑลฝูเจี้ยน ออกประกาศแผนดำเนินการก่อสร้าง "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ด้วยการจัดการเงินอุดหนุนเพื่อการฟื้นฟูหมู่บ้านด้วยการสร้างธุรกิจทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกแบบพิเศษ อาหารในรูปแบบพิเศษ งานหัตถกรรม เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการผลิตที่ได้มาตรฐาน การแปรรูปสินค้าเกษตร การจัดเก็บข้อมูลระบบโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่ การก่อสร้างแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ การเกษตรเชิงท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างแบรนด์ ฯลฯ โดยให้เงินสนับสนุน 1 ล้านหยวนต่อหมู่บ้าน นอกจากนี้เมืองเฉวนโจวในมณฑลฝู

เจี้ยน ออกนโยบายระดับเมืองที่สอดคล้องกันว่า หากสหกรณ์ของหมู่บ้านไหนในพื้นที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้นำในการสร้างหมู่บ้านสาธิตของ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ในปีนั้น ทางเมืองจะส่งเสริมการสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์นั้นๆ อีก 1 แสนหยวน

- ตัวอย่างการสนับสนุนของมณฑลซานซี

รัฐบาลท้องถิ่นของเมืองซินหยวน มณฑลซานซี ได้ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามนโยบาย "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ทั้งหมด 307 โครงการ ประสานหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับนโยบาย สถาบันการศึกษา และการสนับสนุนทางเทคนิค รวมถึงสมาคมการกุศล และกองทุนทางสังคมต่างๆ โดยได้เงินสนับสนุนจำนวนกว่า 40 ล้านหยวน และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละหมู่บ้าน รวมยอดการลงทุนทั้งหมดกว่า 11 ล้านหยวน นอกจากนี้ รัฐบาลยังช่วยให้เกษตรกรเชื่อมต่อกับเงินทุนจากภายนอก ช่วยให้เกษตรกรขยายช่องทางการขาย เชิญบุคลากรด้านเทคนิคมาฝึกอบรมด้านเทคนิค พร้อมสนับสนุนขวัญกำลังใจ

3. การนำไปปฏิบัติและผลสำเร็จ

นโยบาย "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในประเทศจีน อาทิ

- "หมู่บ้านนกพิราบ" ในตำบลซิน มณฑลซานตง Nanyang ที่ได้สร้างอุตสาหกรรมแบบครบวงจรของการพัฒนาและเพาะพันธุ์นกพิราบ ปัจจุบันมีชาวบ้านร่วมเลี้ยงนกพิราบมากกว่า 50 ครัวเรือน พร้อมเสริมสร้างการรับรู้และการแข่งขันภายในตลาดด้วยการสร้างแบรนด์ "Nanyang Pigeon" ซึ่งมีมูลค่าผลผลิตต่อปีเกิน 80 ล้านหยวน โดยชาวบ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงถึง 160,000 หยวน และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างมาก



- "หมู่บ้านอีคอมเมิร์ซ" ในเขตหลิงซาน เมืองฉินโจว เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ได้ใช้แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซขายต้นกล้าในท้องถิ่นส่งไปยังพื้นที่ต่างๆในประเทศ เปลี่ยนรูปแบบการขายสินค้าเกษตรแบบเดิมๆ มาเป็นรูปแบบอีคอมเมิร์ซสมัยใหม่ ที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น โดยมีชาวบ้านร่วมเปิดร้านค้าออนไลน์กว่า 230 แห่ง สร้างแบรนด์ "Hantang guomiao" ซึ่งร้านค้าออนไลน์ของชาวบ้านมียอดขายเฉลี่ยต่อปีประมาณ 300,000 หยวนซึ่งช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ



4. รูปแบบการพัฒนาและกลยุทธ์

โครงการนี้ขับเคลื่อนด้วยรูปแบบองค์กรสหกรณ์อาชีพ ได้ช่วยจัดระเบียบของการผลิตทางการเกษตร ลดต้นทุน และเพิ่มผลประโยชน์ มีการจัดการแบบรวมศูนย์และครบวงจร มีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ไม่จำกัด เปิดกว้างให้องค์กรชั้นนำเข้าร่วม เพื่อสร้างห่วงโซ่อุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานที่มั่นคง มีส่วนในการช่วยพัฒนาความสามารถของชุมชนด้วยการสนับสนุนด้านเทคนิคข้อมูลการตลาดและช่องทางการขายแก่เกษตรกร เร่งสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากร ผ่านความร่วมมือระหว่างสถาบันอุตสาหกรรมและการวิจัย รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชนบท นอกจากนี้จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย

5. ความท้าทาย

แม้โครงการจะบรรลุผลอย่างดี แต่ก็ต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทายบางประการ อาทิ การขาดความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" รวมถึงขาดการสนับสนุนและผลักดันนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง "บุคลากร" เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการผลักดัน แต่บางท้องถิ่นขาดบุคลากรที่มีความสามารถ ความรู้และความเข้าใจมาช่วยขับเคลื่อน

6. โอกาสในการพัฒนา

ในส่วนของสินค้าเกษตร ยุทธศาสตร์ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" สามารถต่อยอดเป็น "หนึ่งหมู่บ้านหลายผลิตภัณฑ์" พร้อมประสานงานผสมผสานกับนโยบายพัฒนาของรัฐอื่นๆ อาทิ นโยบายการพัฒนาของ "สมาชิกพรรค + เทคโนโลยี + อุตสาหกรรม" หรือ "สาขา + แพลตฟอร์ม + เกษตรกร" ที่บูรณาการ และร่วมกันพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น

นอกจากนี้ โครงการ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" ไม่ควรจำกัด อยู่ที่สินค้าเกษตร แต่สามารถขยายไปสู่กิจกรรมและอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ อาทิ การค้า อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม การท่องเที่ยว หรือด้านวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมการฟื้นฟูชนบทอย่างครอบคลุม หากโครงการ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" มีความหลากหลายไปยังอุตสาหกรรมอื่นมากยิ่งขึ้น จะยังมีมีส่วนช่วยพัฒนาแบรนด์ของชุมชนให้เข้มแข็งและมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การสนับสนุนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในการสร้างนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในโครงการจะยังสามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินการของโครงการให้มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปคือ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูชนบทของจีน ไม่เพียงแต่สามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกรเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาที่หลากหลายของเศรษฐกิจชนบทอีกด้วย นโยบายที่เข้มแข็ง ประกอบกับ การขับเคลื่อนของตลาด มีบทบาทสำคัญในการรวมตัวกันของเกษตรกร และเชื่อว่าโครงการ "หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์" จะพัฒนาชนบทจีนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

แหล่งข่าวที่มา: <https://mp.weixin.qq.com/s/zxOip79jKBsRjJfmSxRzPg>

http://www.fjyc.gov.cn/ztl/jczw/gk/lyxx/snbt/202409/t20240913_3081260.htm

<https://linying.gov.cn/Item/79317.aspx>

http://journal.cnews.net/ncgztzcs/2019/dsjq/dc/929696_20191010093446.html